

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 132. Quid præterea specialiter notandum sit circa dispensationes, quæ petuntur à S. Pœnitentiaria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

dine videri etiam *Garc. n. 110. & Castrop. n. 12.* Et propter eam consuetudinem scripsit non ita diu ex Belgio aliquis Reverendissimus Romam, in Curia sua percipi Jura ex dispensationibus: Rescriptum est, quod sequi posset exemplum suorum antecessorum: Alius ex Germania directè petit declarari, an non licitè admitterentur Jura ordinaria pro dispensationibus ejusmodi, & est responsum affirmativè, propter consuetudinem.

951. Q. 132. Quid præterea specialiter notandum sit circa dispensationes, quæ petuntur à S. Pœnitentiaria. R. §. 1. Pœnitentiaria pro foro tantum interno dispensat, in omni impedimento occulto Juri tantum ecclesiastici, etiam pro contrahendis Matrimonii exceptâ solâ consanguinitate, nam quoad hanc tantum dispensat in contractis, & quidem extra 1. & 2. gradum: unde dispensat etiam in primo gradu affinitatis, etiam ex copula licita, etiam pro contrahendis, *Krim. n. 2304.* Quandoquidem autem impedimentum hinc dicatur occultum, dixi à n. 870. Notat autem *Turburius* in *Introd. c. 3. pag. 22.* si impedimentum sit publicum Coloniae, sed occultum Parisiis, ubi nunc habitat Titius Coloniensis, & Parisiis existens petat dispensationem tanquam pro impedimento occulto, non factâ mentione de eo quod sit publicum Coloniae, Breve datum à Pœnitentiaria fore subreptitium, quia non solet Pœnitentiaria admittere casum sic tantum occultum.

951. §. 2. Notari debet hinc cum *Krim. n. 2377.* significatio varia vocis, forum, nam *forum*, in neutro genere aliquando significat territorium aut locum publicum, in quo res venales exponuntur: *forum* in masculino significat locum publicum

dicii, & derivatio in utraque significatione est à *fero*, quia illuc feruntur venalia vel lites. Sæpe autem per forum intelligitur *judicium*, *jurisdictio*, *potesitas*, & in hoc sensu dicitur aliqua causa pertinere ad forum ecclesiasticum vel sæculare, aut esse mixti fori, si pertineat ad utramque jurisdictionem. Forum in hoc sensu aliud dicitur externum, sive *forum fori*, in quo tractantur causæ in ordine ad externam gubernationem Reip. sive ecclesiasticæ sive sæcularis: aliud internum, quod dicitur *forum poli seu conscientie*, quod intus in mente hominis, ubi conscientia est, exercetur. Forum internum aliud dicitur *Pœnitentiæ*, in quo aliquid geritur interveniente Sacramento Pœnitentiæ, sive absolutione sacramentali: aliud non Pœnitentiæ, in quo aliquid geritur sine Sacramento Pœnitentiæ, uti si aliquis extra Sacramentum absolvatur à censura vel reservatione peccati. Atque ex his patet, forum Pœnitentiæ & conscientie non esse idem, nam forum conscientie est quid commune foro sacramentali, & non sacramentali. Quando tamen dixi Pœnitentiariam dispensare in foro tantum interno, sensus est, in foro tantum conscientie.

§. 3. In supplica ad Pœnitentiariam non est opus exprimere vera nomina oratorum, sed potest dici *Titius Caja* &c. Nec opus exprimere diœcesin vel locum originis ipsorum, quia hæc Rescripta non remittuntur ad diœcesanum, sed ad oratorem ipsum, unde satis erit, si petat Rescriptum dirigi, v. g. Coloniam ad P. Claudium Lacroix Soc. JESU, vel quemcunque alium, qui tradet Oratori, & Orator eliget Confessarium, qui exequatur, secundum jam dicenda.

§. 4. Pœnitentiaria inscribit suas litteras, *Discre-* 954.

or.
dii
oix
viii

ro viro Confessori, Magistro in Theologia vel Decretorum Doctore, ex approbatis ab Ordinario, per laicos presentium specialiter eligendo. Circa quod Krim. d. n. 2307. & alii notant seqq. 1. Non sufficit esse Licentiatum. 2. Nec Doctorem Ordinis religiosi. 3. Confessarii Societatis JESU ex commissione sui Superioris possunt secundum dicendum n. 978. has litteras aperire. 4. Peccat mortaliter, qui aperit sine qualitate Doctoris vel privilegio. 5. Si ille, qui aperit, non possit, vel nolit equi, potest adiri alius. 6. Si ille, qui prius noluit exequi, postea mutato consilio velit, potest. 7. Sufficit esse approbatum ab Ordinario, licet nullas adhuc confessiones audiverit, & vide fit rudis. 8. Quamvis aliqui cum Sanch. l. 1. d. 37. n. 10. dicant non sufficere, quod quis errore communi censeatur Doctor, tamen communis sententia habet sufficere, si communi errore cum titulo colorato censeatur approbatus. 9. Si sit approbatus ad viros tantum & dispensatio non requirat actualem confessionem utriusque, Sanch. Lezan. Perez. & alii dicunt sufficere, quia verum est esse ex approbatis ab Ordinario. Contradiciunt De Justis, Gob. & alii, quia non simpliciter approbatus, & ideo Carden. dicit primam sententiam esse tenuiter tantum probabilem, estque secunda conformior dictis in l. 6. §. 2. n. 1467. quamvis Krim. dicat primam etiam esse absolute probabilem. 10. Delegatus procedat si ita esse prout refertur, per diligentem laboris examinationem invenerit: & nisi constet oppositum, proceditur, sine testibus: quamvis autem ordinatio non praescribatur, potest tamen ex causa expostionis juramentum. 11. Mandatur, ut saltem ex convenientia praemittat monita & consilia opportuna.

de fideliter respondendo, de implenda pœnitentia injungenda, de cavendo relapsu in delictum.

§. 5. Quamvis aliquis non Doct̃or, & non 955.
habens potestatem aperiat Rescriptum, non ideo careret effectu, dummodo Doct̃or aut alius designatus illud expediat, nam qualitas Doct̃oris non requiritur in aperiente, sed in exequente, *Bona. Gob. n. 157. Krim. n. 2317.* Si autem dispensandus unum elegerit, qui cum ipso dispenset, & ille postea sit ei nimis rigidus, potest hoc relicto eligere alium benigniorem, non aliter, atque aliquis potest confessione apud unum inchoatâ, hunc deserere, & eam repetere apud alium, *Gob. n. 167. Krim. n. 2318.*

§. 6. Ex hoc, quòd dicatur, cum illis dispenses 956.
in foro conscientie, non sequitur fieri debere in confessione, aut confessionem requiri, *Krim. n. 2336.* Si autem expressè addatur, ut dispensatio fiat *in actu sacramentalis confessionis vel foro Pœnitentie, audita confessione &c.* si dispensandus jam antè absolutus sit à suis excessibus, censuris ac pœnis, ac nullius mortalis sibi conscius sit, *Gob. n. 183. & Krim. n. 2385.* dicunt probabile esse non requiri confessionem, probabilius tamen est cum *Dicast.* apud *Gob. n. 256.* & tandem consentit *Krim. n. 2416.* adhuc requiri velut conditionem præstandam ab eo, qui vult gaudere illâ gratiâ, secundum dicta *l. 6. p. 2. n. 1414.* de confessione pro Jubilæo; quamvis *Gob. n. 258.* putet satis fore, si in confessionali, ubi cum illo dispensandum est, dicat se non habere mortale, quod confiteatur: supposito autem quòd confessio requiratur velut conditio, probabilius videtur contra *Krim. n. 2325. Gob. n. 188. Kerchne n. 266.* multosque alios, quòd invalidè dispensaretur,

or.
di
oix
y III

si confessio esset sacrilega, quia confessio sacrilega non est vera confessio, quam supponitur requirere Pontifex, unde sicuti per sacrilegam confessionem non satisfit præcepto Ecclesiæ, ita nec hic menti Pontificis: censetur autem actus sacramentalis confessionis durare, quamdiu non est data pœnitentia vel absolutio: imò probabile est adhuc durare statim post absolutionem, quia multi AA. cum Gob. n. 255. docent tum adhuc licitum esse Confessario loqui cum pœnitente de auditis in confessione.

957. §. 7. Quando additur, ut prius tollatur occasio peccandi, Gob. n. 189, intelligit occasionem, quæ esset in eadem domo; sed probabilius est intelligi omnem occasionem proximam, quantum hæc tolli potest, quia Pontifex loquitur moraliter, unde in eadem etiam domo cohabitatio posset manere, dummodo desineret occasio de periculum proximum relapsus, uti plures tenent cum Gob. Wiestn. Kerch. n. 269, tum enim censetur moraliter abesse occasio, debetque hæc occasio proxima necessariò removeri ante absolutionem, quia est quid substantiale & magni momenti, Gob. Krim. à n. 2391. Quando autem dicitur, ad evitanda scandala, quæ oriuntur ex divortio nomine scandali non venit admiratio aut prædens opinio de improbitate alterutrius, sed publica occasio peccandi per temeraria judicia, distractiones, odia, dissensiones, imitatio mali exempli, Gob. Kerch. n. 267.

958. §. 8. Confessarius, qui hic potest dispensare potest etiam absolvere ab omnibus reservationibus & censuris, quæ provenerunt ex peccato, ob quod dispensatur, non tamen, si aliunde proveniant, quia expressè additur, quas propter præ-

missa quomodolibet incurrit, Gob. à n. 191. Oppositum tamen tenet Krim, n. 2350, si talis alia censura vel reservatio impediret effectum gratiæ, quia dispensans facit gratiam absolvendi sacramentaliter, & revalidandi Matrimonium, ergo etiam tacite facit gratiam removendi, quidquid hunc effectum gratiæ impediret, arg. Cap. *Prætere*. De off. & potest. Judic. deleg. sed videtur dicendum, quamvis dispensatio trahatur ad necessarium & de se connexa, secundum dicta n. 823. non tamen ad disparatè se habentia.

§. 9. Si supplicans nollet unquam secum dispensari, aut si cum illo nunquam posset dispensari defectu cujusdam conditionis, Confessarius non posset eum absolvere à reservationibus aut censuris, quia additur *ad effectum concessæ gratiæ*, unde dispensatio impedimenti, & revalidatio Matrimonii est causa finalis cæterorum, quæ cessante cessant reliqua, Gob. n. 195. Krim, n. 2351. Quod si dispensatio danda esset saltem post duos trêsvè annos, posset nunc ab electo Confessario absolvi à reservatis & censuris in ordine ad dispensationem tum ab eodem accipiendam, uti tenent *Lug. & Gob.* n. 199. Putat autem *Dicast.* si supplicans negligat confiteri & petere dispensationem, saltem tum, quando est præceptum annuæ confessionis, quod gratiâ illa finem habeat; sed probabilius dicit *Gob.* à n. 202. si interea absolvetur ab alio habente potestatem in reservata & censuras, ut sic satisfaciatur præceptis Ecclesiæ, posse cum rationabili causa, v. g. deliberando, an velit inire tale Matrimonium, exspectare ad quodcunque tempus, & tum postea, si volet, eligere eum, qui secum dispense; dispensatio enim

T t 5

or.
di
oix
viii

enim non est alligata tempori confessionis annuæ, neque ulli alteri.

960. §. 10. Circa clausulam, *hac vice absolvas*, docet *Krim.* à n. 2353. & probabile dicit *Gob.* à n. 204. si dispensandus post datum gratiæ labatur in plures censuras vel reservata, posse etiam ab his absolvi, quia per hæc non est extincta gratia, ergo cum hæc impedirent effectum gratiæ, debent posse tolli; duratque hæc potestas absolventis, quamdiu ex rationabili causa differtur executionis dispensationis.

961. *Obji.* Si Confessarius à Superiore petierit facultatem absolventi Titium à lapsu carnis reservato, hæc facultas extendit se tantum ad illum casum, & non ad alios interea ante absolutionem commissos, ergo similiter hic. *R.* *De* ant. de quo dixi l. 6. p. 2. n. 1692. n. confes. in primo casu sublatio reservationis habet rationem finis, & limitatur ad peccatum manifestatum, pro quo determinatè petebatur; è contra sublatio censuræ non habet rationem finis, sed medii, ideo enim debet tolli censura, ut possit absolutio à peccatis, & cum statim gratia revalidari Matrimonium; facultas autem absolventi mensuranda est secundum rationem finis, uti habet *S. Th.* 2. 2. q. 27. a. 6. ergo cum cetera illa, quæ intervenerunt, impediunt finem, facultas se extendit etiam ad illas tollendas.

962. §. 11. Quamvis addatur, ut injungatur *penitentia*, tamen si supplicans antea contritus est, & penitentiam proportionatam accepit, aut si lucratus est Indulgentias, aut si accipit cum tali dispositione, propter quam gravis penitentia mutari posset in levem, poterit quædam Confessarius parvam injungere; quia tam

intellig
dum ex
quam e
causa m
à n. 20
Notatq
ejusmo
tia sit
discreti
penite
tum, al
injung
lem pe
tem cor
vem po
vere con
labatur e
rationa
fuisse,
quid d
S. Cong
quia ne
prestar
nabilitate
§. 1
tentia i
menibus
perpetuu
gatur a
delicti:
telligi d
omnino
teriaz ne
sententi
sent ple

intelligitur præcipi injunctio pœnitentiæ secundum exigentiam delicti secundum se, quod nunquam esset confessus, & circa quod non esset causa minuendi ordinariam pœnitentiam, Gob. à n. 208. Krim. à n. 2397. Wiestn. Kersch. n. 271. Notatque rectè Tiburt. supra pag. 24. quod circa ejusmodi pœnitentiam injungendam, substantia fit servanda, sed quoad quantitatem fit locus discretioni, ut nempe Confessarius consideret pœnitentis sexum, complexionem, ætatem, statum, alias ejus obligationes, & his bene pensatis injungat pœnitentiam, quæ respectivè ad talem personam censeatur gravis. Quando autem committitur dispensanti, ut imponat gravem pœnitentiam sibi bene visam, cui si lator parere contempserit, in dictam excommunicationem relabatur eo ipso, sensus est, si parere contempserit rationabili præcepto, nam si dispensans imposuisset, v. g. ut iret ad triremes, aut faceret aliquid difficillimum, Tiburt. p. 3. c. 2. testatur à S. Congreg. decisum esse quòd non ideo reïncidat, quia nemo dicitur contemnere parere, quando præstare rationabiliter non potest, quod irrationabiliter præcipitur.

§. 12. Quando additur, ut simul pro pœnitentia injungat confessionem saltem unam singulis mensibus, Krim. n. 2400. putat, si non addatur, in perpetuum, vel per totam vitam, satis esse, si injungatur ad aliquos annos secundum mensuram delicti: Contradicit Gob. à n. 225. putatque intelligi de singulis vitæ mensibus, & dicit hoc omnino esse injungendum, etiamsi defectu materiæ necessariæ non confiteretur, secundum sententiam supra insinuatam, vel quamvis essent plenariæ Indulgentiæ, quia dicitur hoc debere

or.
di
oix
y III

debere injungi ultra pœnitentiam sacramentali, licet quoad hoc videatur dissentire *Krim.* n. 2410. Perinde autem est, quo die mensis fiat, unde satisfacet confitendo ultimo Januarii vel primo Februarii, aut primo Januarii & ultimo Februarii: quod si uno mense omittat, non tenetur alio compensare, quia videtur annexum mense: si autem aliunde adhuc, v. g. ex voto vel præcepto teneretur confiteri aliquo mense, per hanc confessionem satisfaceret utrique obligationi, quia mens dispensantis prudenter præsumitur esse, ut confessio ex quacunque tamen causa fiat semel in mense, *Salas, Portel, Gob. n. 222 Krim. n. 2406.* contra *Sanch. Bonac. Perez, Diana* & alios. Peccabit autem toties mortaliter, quoties aliquo mense omittet, quia est materia & præceptum grave, quale est confessionis annuæ vel diurni jejunii, *Gob. n. 222.* contra *Krim. à n. 240* qui à n. 2411. putat posse cessare hanc obligationem confessionis menstruæ, si dispensatus fuerit per Jubilæum, vel Indulgentias plenarias; sed probabilius contradicit *Gob. n. 226.* quia est potestatis extraordinaria etiam ad alios fortè fines juncta. In Rescriptis autem non fit mentio Communionis, unde non est obligatio injungenda illam, posset tamen injungi aliquando Communionis loco gravis Pœnitentiæ, quæ simul injungi debet, *Gob. n. 227.*

964. §. 13. Quando dicitur Confessarium debet declarare, quod proles sit legitima in foro communi tantum, sensus est, prolem talem pro utroque foro fuisse illegitimam, si uterque parens sit conscientius impeditenti, & tum esse legitimam in foro interno; quamvis *Krim. n. 2365,* dicat, verè

legitimari quoad spiritualia & temporalia, alii
autem dicunt tantum ad Ordines sacros & Be-
neficia, unde si Judex ecclesiasticus vel secularis
ageret contra hos conjuges vel proles tanquam
illegitimas, dispensatio illa in foro externo nil
iuraret, Gob. n. 264. & Krim. à n. 2360. Quan-
do autem unus saltem bonâ fide contraxit pu-
tans Matrimonium esse validum, vel si non in-
dicetur ipsi impedimentum, quando revalida-
tur Matrimonium, sive hoc taceatur bonâ sive
malâ fide, proles censi debent legitimæ pro
utroque foro, uti ex Jure probant Gob. n. 247. &
pluribus Sanchez. l. 8. d. 34. à n. 50. possuntque vi-
deri dicta l. 4. à n. 750. & Karch. n. 277.

§. 14. Quamvis addatur, ut *nulli testes adhi-* 965.
beantur, si tamen adhiberentur, non ideo esset
invalida dispensatio, Gob. n. 265. Hinc Fill. tr.
10. p. 2. c. 10. n. 358. loquens de clausula illa
Rescripti ex Pœnitentiaria sic habet: *non puto prohi-*
beri, quominus fieri possit aliqua fides à Confessario de
absolutione vel dispensatione impensa, pro consolatione
pœnitentis, vel pro testimonio apud Episcopum obrent. &
dispensationis in foro conscientie, id enim etiam in aliis
absolutionibus collatis in eodem foro fieri nil vetat: Tamb.
De Matr. tr. 2. c. 13. §. 6. sic habet: *non est negan-*
dum, si Judex sciat ejusmodi dispensationem fuisse da-
tam, posse interdum illi acquiescere, imò rectè Filli-
cius notat posse evenire, ut Confessarius (habitâ
licentiâ, ut suppono, à pœnitente) faciat fidem
apud Judicem se absolvisse & dispensasse.

§. 15. Præcipitur etiam, ut *lanietur litteræ,* 966.
idest, ut Rescriptum illud laceretur vel combu-
ratur, vel ita corrumpatur, ut non possit pro-
duci in foro externo, sic enim dicitur legaliter
destrui, unde sufficiet detrahere sigillum, dila-
cera-

or.
dii
oix
viii

cerare per medium, inducere lituras vel cano-
 los, quamvis retineatur; sic enim peribit illi
 valor pro foro externo, *Fill. Gob. n. 268. Krim.*
 2372. Quod si talis laniatio negligenter, pro-
 caretur quidem mortaliter, cum id præcep-
 tur sub excommunicatione lata sententia, non
 ideo tamen invalidaretur dispensatio, quia
 est conditio ad valorem, sed cautela, ne proba-
 catur in foro externo, *Sanch. Gob. Krim. n. 237.*
 hinc additur ita laniandas, ut nullum earum
 exemplum exstet, intellige, authenticum, seu
 modi, quo in foro externo posset probari, dicitur
 esse dispensationem, unde nil peccas, si exem-
 illius pro te describas, illi enim tuæ descrip-
 nulla fides debetur, *Gob. n. 273.*

967. §. 16. Additur, *ne litteras illas reddat supple-*
ti, intellige integras, quæ pro foro externo
 vire possint: si tamen redderet integras, dicitur
 quod litteræ non suffragabuntur illi, intelli-
 iterum pro foro externo, nam maneat pro
 interno validæ; *Krim. nu. 2379. Gob. nu. 276.*

968. §. 17. Quando committitur dispensatio
 non obstante v. g. affinitate possint inire Ma-
 monium, addi solet, *dummodo aliud impedimentum*
canonicum non obstat: & sensus est, si non
 aliud impedimentum, quod dispensatum
 fit, *Kærch. n. 274.* vel dispensari debeat, non
 non obstat, quamvis cum tali affinitate
 clandestinè contraxissent, quia hoc impedim-
 tum clandestinæ potest per ipso met tolli
 consensum renovent coram Parocho & testibus
Krim. à n. 2420.

969. §. 18. Quamvis Judicis delegati juris-
 cesser, si semel plenè illà utendo functus sit
 regulari

cio suo, secundum dicta n. 883. tamen si Confessarius electus minus bene peregerit officium suum, v. g. si dispensavit in impedimento, sed non legitimavit prolem, potest Rescriptum presentari alteri Confessario qualificato, qui hoc supplere poterit acceptato Rescripto; tum quia talis commissio necdum habuit plene suum effectum, tum maximè, quia commissio pro foro interno imitatur forum sacramentale Pœnitentiæ, in quo pœnitens, cui unus Confessarius non satisfecit, potest alium accedere, *Sanch. l. 3. d. 27. n. 40. Corrad. Krim. n. 2327. contra Nav. & Zerol.*

§. 19. Quomodo intelligenda sit clausula, 970.

parte altera de nullitate prioris consensûs certiorata, dixi n. 814. Quomodo scribatur ad S. Pœnitentiariam, habet *Instructio* n. 909. relata: Quod si quis malit scribere ad aliquem è Pœnitentiariis potius quàm ad Cardinalem ipsum, scire debet, quòd Pœnitentarii sint ex Ordine S. Dominici, ex Franciscanis de Observantia, & ex Societate JESU. Occasione hîc dictorum addo ex *Tibur-*

tio p. 3. c. 1. casus publicos non matrimoniales, in quibus ad Pœnitentiariam recurritur, esse duos. 1. Si quis publicè manus violentas sive percutiendo, sive occidendo injecerit in Clericum: 2. Si pugnavit vel astitit quomodolibet complex in publico duello: Pro casibus publicis contra immunitatem ecclesiasticam recurritur ad S. Congreg. immunitatis. Denique addo ex eodem *Tiburt. p. 4. S. Pœnitentiariam* habere facultatem etiam pro utroque foro, etiam in factis publicis absolvendi & dispensandi in multis quoad Regulares, & volentes ingredi Religionem, si accedat consensus & supplicatio Superiorum Regularium,

ℓ.

or.
dii
oix
viii